

Examen VMBO-KB

2010

tijdvak 1
dinsdag 18 mei
9.00 - 11.00 uur

Nederlands CSE KB

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen en maak alle opdrachten in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 23 vragen, een samenvattingsopdracht en een schrijfopdracht.
Voor dit examen zijn maximaal 50 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

KB-0011-a-10-1-o

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Tekst 1

4p **1 Zoekend lezen**

Lees eerst de vragen en zoek vervolgens de antwoorden op in de tekst.

- 1 Wie heeft de test uitgevoerd?
- 2 Welke temperatuur van het koelvak in de winkels wordt volgens de test als 'zeer goed' aangemerkt?
- 3 Welke winkels verkopen geen voorverpakte ijsbergsla?
- 4 Wat is een 'beschermende atmosfeer' in een zakje ijsbergsla?
- 5 In het schema van de veldsla staat het merk AH twee keer genoemd. In welke twee bedrijven wordt dit merk verkocht?
- 6 Wat betekent volgens de tekst de afkorting 'tht' in: tht-datum?
- 7 Welk testoordeel wordt toegekend aan de ijsbergsla van Plus?
- 8 Hoeveel genummerde kooptips worden er gegeven?
- 9 Welke winkelketen heeft de laagste richtprijs van rucola?

Tekst 2

10p **2 Samenvattingsopdracht**

Vat de tekst *De genezende werking van huisdieren* samen in maximaal 150 woorden. Besteed alleen aandacht aan de volgende punten:

- 1 het onderwerp van het onderzoek van Mark Janssen en hoe hij aan zijn onderzoeksmateriaal kwam
- 2 de conclusie van het onderzoek van Mark Janssen
- 3 hoe sterk de band van de inzenders met hun huisdier is, volgens Mark Janssen
- 4 ten minste acht positieve gevolgen van het hebben van huisdieren
- 5 het algemene advies dat wordt gegeven aan hulpverleners.

Maak er een goedlopend geheel van. Noem niet onnodig voorbeelden. Tel het aantal woorden van je samenvatting en zet dat erbij. Zet de titel erboven.

Tekst 3

1p **3** Een afbeelding kan de volgende functies hebben in een advertentie:

- 1 de aandacht van de lezer trekken
- 2 iets nieuws aan de gedrukte tekst toevoegen
- 3 nodig zijn om de tekst te kunnen begrijpen.

Welke functies heeft de afbeelding in deze tekst?

- A** 1 + 2
B 1 + 3
C 2 + 3
D 1, 2 en 3

- 1p 4 Voor welke groep lezers van de Volkskrant is deze advertentie bedoeld?
- A alle lezers
 - B jonge lezers
 - C leden van het Wereld Natuur Fonds
 - D natuurliefhebbers
- 1p 5 Wat zegt de uitdrukking 'De wonderen zijn de wereld nog niet uit' over de dreigende klimaatverandering?
- A Er blijven altijd bijzondere mensen die nergens in willen geloven.
 - B Het duurt niet lang meer, of de klimaatverandering is een feit.
 - C Misschien geloof jij niet in wonderen, maar anderen doen dat wel.
 - D We kunnen er nog wat aan doen.

Tekst 4

- 1p 6 Hoe steunen het kabinet en het bedrijfsleven de technische beroepen?
- A Ze geven subsidies en regelen excursies.
 - B Ze hebben meer technische opleidingen voor meisjes opgezet.
 - C Ze sponsoren 2000 basisscholen in heel Nederland met materialen.
 - D Ze zorgen voor meer stagemogelijkheden voor onderwijzers.
- 1p 7 Wat is er volgens de tekst de oorzaak van, dat er een tekort is aan technische beroepsmensen?
- A De salarissen van technici zijn veel te laag.
 - B Het werk van technische mensen is gevaarlijk en ongezond.
 - C Scholen kunnen geen leraren techniek krijgen.
 - D Techniek maakt geen deel uit van de algemene ontwikkeling.
- 1p 8 Hoe kun je de inhoud van het tekstgedeelte in de alinea's 10 tot en met 12 het beste omschrijven?
- In de alinea's 10 tot en met 12 gaat het
- A alleen maar over bedrijven die voor de overheid werken.
 - B alleen nog maar over geld.
 - C over scholen in het buitenland.
 - D over techniek en onderwijs in het algemeen.
- 1p 9 Wat is de hoofdgedachte van deze tekst?
- A Docenten die techniekles geven, proberen allerlei projecten uit en het bedrijfsleven sponsort deze projecten.
 - B Het vak techniek kun je het beste leren als je er al op de middelbare school mee begint.
 - C Kleuters worden vaker dan vroeger gebruikt als proefpersonen voor allerlei startprojecten voor technieklessen.
 - D Om het tekort aan technische beroepsmensen aan te vullen, moet zo vroeg mogelijk op de basisschool begonnen worden met technieklessen.

Gebruik de volgende informatie bij het beantwoorden van de vragen 10 en 11.

Een schrijver kan gebruik maken van:

- 1 feiten;
- 2 de eigen mening;
- 3 de mening van anderen.

- 1p **10** Waarvan maakt de schrijfster vooral gebruik in alinea 2?
- A** 1
 - B** 2
 - C** 3
- 1p **11** Waarvan maakt de schrijfster vooral gebruik in alinea 7?
- A** 1
 - B** 2
 - C** 3
- 1p **12** Wat is het doel van de schrijfster met deze tekst?
- A** de lezer informeren over de technieklessen op een basisschool en de kosten daarvan
 - B** de lezer informeren over de initiatieven van basisscholen, overheid en bedrijfsleven rond technieklessen
 - C** de lezer overtuigen van het onverwachte succes van technieklessen op alle basisscholen van Nederland
 - D** de lezer ervan overtuigen dat techniek in andere landen meer gewaardeerd wordt dan in Nederland

Tekst 5

- 1p **13** In alinea 1 worden twee vragen over geluidsniveaus gesteld.
→ In welke alinea wordt de eerste vraag beantwoord voor muziek en voor lawaai op je werkplek?
- 1p **14** “Toch zetten zij het apparaat niet zachter.” (regels 25-26)
Wat is de belangrijkste reden om het apparaat niet zachter te zetten?
- A** De jongeren denken dat ze geen gehoorbeschadiging zullen oplopen.
 - B** De jongeren houden van harde muziek.
 - C** De jongeren schrikken niet echt van een hoge pieptoon.
 - D** De jongeren weten niet dat te hard geluid slecht is voor het gehoor.
- 1p **15** Wat is het verband tussen alinea 5 en alinea 6?
- A** Alinea 6 vormt een tegenstelling met de inhoud van alinea 5.
 - B** In alinea 6 staat een gevolg van de inhoud van alinea 5.
 - C** In alinea 6 wordt de inhoud van alinea 5 met nieuwe informatie uitgebreid.
 - D** In alinea 6 wordt een bewijs gegeven voor de inhoud van alinea 5.

- 1p **16** Welk verschil is er tussen het onderzoek van Raat en het onderzoek van De Laat?
- A Raat onderzoekt alleen het luisteren naar mp3-spelers, De Laat onderzoekt ook het uitgaan.
 - B Raat onderzoekt gehoorschade, De Laat onderzoekt aangeboren oorzaken.
 - C Raat onderzoekt jongeren, De Laat onderzoekt volwassenen.
 - D Raat wil voorlichting geven aan jongeren, De Laat wil allereerst de ouders benaderen.
- 1p **17** Het is onduidelijk hoeveel jongeren jaarlijks blijvende gehoorschade oplopen (alinea 8).
Welke twee oorzaken voor die onduidelijkheid worden in de tekst genoemd?
- A Artsen willen geen cijfers geven en werken niet mee aan onderzoek.
 - B Fabrikanten houden cijfers achter en de overheid treedt daar niet tegen op.
 - C Je merkt de schade pas later en het aantal wordt niet precies bijgehouden.
 - D Jongeren schamen zich voor de gehoorschade en houden die geheim.
- 1p **18** De Nationale Hoorstichting lijkt de jongeren te bereiken (alinea 10).
Waaruit kun je dat opmaken?
- A De jongeren kunnen hun mp3-spelergebruik testen op websites.
 - B De jongeren worden benaderd met reclamespotjes en bekende rappers.
 - C Voor de basisschool is ook een lespakket gemaakt.
 - D Zo'n vijfhonderdduizend jongeren deden mee aan de gehoortest op internet.
- 1p **19** Wat blijkt uit de gehoortest op oorcheck.nl?
De meeste jongeren
- A denken beter te kunnen horen dan in werkelijkheid het geval is.
 - B hoorden bij de test meer dan er in werkelijkheid te horen was.
 - C konden de kwaliteit van hun gehoor goed inschatten.
 - D zijn bereid meer te gaan betalen voor hun mp3-speler.
- 2p **20** Waarschuwingen op de verpakking van mp3-spelers zijn waarschijnlijk effectiever dan geluidsbegrenzers.
→ Welke twee argumenten worden daarvoor gegeven?

Gebruik de volgende informatie voor het beantwoorden van vraag 24 en 25.

Deze tekst is te verdelen in 5 delen:

Deel 1: alinea 1 tot en met alinea 2

Deel 2: alinea 3 tot en met alinea 6

Deel 3: alinea 7 tot en met alinea 8

Deel 4: alinea 9 tot en met alinea 11

Deel 5: alinea 12.

- 1p **21** Over welk onderwerp gaat tekstdeel 2 (alinea 3 tot en met 6)?
Gebruik niet meer dan 10 woorden voor je antwoord.
- 1p **22** Over welk onderwerp gaat deel 3 (alinea 7 en 8)?
Gebruik niet meer dan 10 woorden voor je antwoord.

- 1p **23** Een schrijver kan gebruik maken van:
- 1 feiten
 - 2 de eigen mening
 - 3 de mening van anderen
- Waarvan maakt de schrijfster van deze tekst vooral gebruik?
- A** 1 en 2
B 1 en 3
C 2 en 3
- 1p **24** De schrijfster wil de lezers informeren over gehoorschade bij jongeren. Welk schrijfdoel heeft de schrijfster nog meer met deze tekst?
- Zij wil
- A** amuseren met leuke verhalen over de jeugd.
B oudere lezers van haar eigen mening overtuigen.
C tegenover alle lezers haar gevoelens tot uitdrukking brengen.
D waarschuwen voor blijvende gehoorschade.

Schrijfpodricht

Je bent onlangs naar een schoolfeest geweest. Het was een leuk feest en je hebt veel plezier gehad met je vrienden. Je was vooral erg tevreden over de muziek die de dj draaide. De volgende ochtend werd je wakker en je hoorde een hoge pieptoon. Pas na enkele uren was de pieptoon weer verdwenen.

Omdat je er niet helemaal gerust op was, ging je zoeken op internet. Daar las je enkele artikelen over gehoorschade bij het beluisteren van harde muziek, onder andere de tekst *Domoren verpesten gehoor* waarin verwezen wordt naar de site www.oorcheck.nl. Je bent wel geschrokken van wat je daar las: bij meer dan 85 decibel aan geluid is oorbescherming tijdens het werk al verplicht. Boven 120 decibel gaat geluid echt pijn aan de oren doen.

Je wilt er nog meer over weten en besluit een bezoek te brengen aan de website van de Nationale Hoorstichting, www.hoorstichting.nl. Daar lees je ten eerste de informatie dat meer dan 20.000 jongeren jaarlijks gehoorbeschadiging oplopen in Nederland en ten tweede dat oorsuizingen en een hoge pieptoon de eerste tekenen van gehoorbeschadiging kunnen zijn. Er staat ook een waarschuwing: voor een veilig gebruik van je mp3-speler mag je de volumeknop op maximaal 60% zetten bij het gebruik van oordopjes en op maximaal 70% bij het gebruik van een koptelefoon.

Ergens anders op internet vind je nog een interessante tabel. Daaruit blijkt wel, dat geluid veel eerder schadelijk kan zijn dan veel jongeren blijkbaar denken en dat een disco soms het hardst denkbare lawaai produceert.

Aantal decibel	Geluid
10	Ritselende bladeren
70	Stofzuiger
80	Drukke verkeersweg
100	Geweerschot, mp3-speler op hoogste stand
110	Cirkelzaag
120	Kettingzaag, rockconcert
130	Pijngrens, discotheek
150	Startend straalvliegtuig

13p 25 Een artikel voor de schoolkrant

Schrijf in de uitwerkbijlage een artikel voor de schoolkrant over gehoorschade bij jongeren. In dit artikel

- noem je de aanleiding voor jou om het artikel te schrijven;
- vertel je welke twee stukjes informatie je vond op www.hoorstichting.nl;
- geef je jouw mening over de ernst van de gehoorbeschadiging van Nederlandse jongeren;
- gebruik je twee gegevens uit de tabel om je mening kracht bij te zetten;
- noem je de waarschuwing van de Nationale Hoorstichting welke percentages van het volume van mp3-spelers veilig zijn bij oordopjes en koptelefoons;
- verwijst je naar de website www.oorcheck.nl waar volgens de tekst *Domoren verpesten gehoor* iedereen zijn gehoor kan meten;
- wens je dat alle lezers verstandig zullen omgaan met harde muziek.

Verzin een pakkende titel en vergeet niet je naam en klas onder het artikel te zetten.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.